

(Fuksz Lehel felvétel)

Művészeti és pszichológiai napok

Az ifjúság társadalmi beilleszkedésének kérdései; világlépés, érték, identitás; a család, az iskola és a társadalom szerepe és lehetőségei a társadalmi beilleszkedési zavarok megelőzésében és rehabilitációjában — ezek voltak témái többek között a július végén megrendezett Művészeti és pszichológiai napoknak. Az előadásorozat számos érdeklődőt vonzott a városba, a tudományegyetem épületeibe.

Egyetemi dolgozók kiállítása

A József Attila Tudományegyetem és a Szegedi Orvostudományi Egyetem Közművelődési és Szakszervezeti Bizottsága augusztus közepén rendezte meg a két intézmény alkotóinak közös képzőművészeti kiállítását. A JATE aulájában dr. Szonkodi István, Szunyogh Zoltán, Rengei Antal, Tóth Rózsa, dr. Ferincz Istvánné, Szőnyi Etelka és Koresmarék István alkotásait tekinthették meg az érdeklődők.

Az alap kutatási pályázatok eredményei

Az OTKA-t (Országos Tudományos Kutatási Alapot) a Tudománypolitikai Bizottság javaslatára a kormány ez év január elsejével létesítette. Célja, hogy eredeti, időszerű és nemzetközi mércével is kiemelkedő színvonalú alap-kutatásokat támogasson, megteremtse, illetve javítsa olyan kutatási fellételeket, amelyekre más forrásokból nem jut elegendő pénz.

A hetedik ötéves tervidőszakra az OTKA összege 3,8—4 milliárd forint. Ez az összeg tizenegyszázaléka annak a pénznek, amelyet ebben az ötéves tervben költségvetési forrásból kutatásra és fejlesztésre fordítanak. Az OTKA felelőse az Akadémia főtitkára, ám ez a keret nem csupán az akadémiaé, hiszen más kutatóhelyek, így egyetemek is pályázhatnak. A főtitkár — mint egyszemélyi felelős — irányítása alatt működik az OTKA-bizottság, amelynek három tagja három területről (egészségügy, művelődésügy, mezőgazdasági és élelmiszerügy) minisztere által delegált államtitkár vagy miniszter-helyettes és a Magyar Tudományos Akadémia elnöke által három évre felkért három akadémikus.

A beérkezett pályázatokat kétezer szakember bevonásával mérlegelték. A pályázóknak mintegy negyven száza-

laka kapott idén 2—4 évre szóló támogatást, összesen 2045 millió forint értékben. A 761 elfogadott pályázat között természetesen ott voltak a József Attila Tudományegyetem sikeres kérvényei is. Ahogy Leindler László akadémikus, a tudományegyetem rektorhelyettese elmondta, az intézmény 38 kutatási témája kapott központi támogatást, mintegy negyven millió forintot.

A TTK 25 pályázati témája több mint harmincmillió forintot kapott, a jogászok nyolc témája három milliónál többet, a bölcsészek három pályázata közel kétfélmilliót. A fennmaradó összeget a marxista tanszékcsoporthoz és a kibernetikai laboratórium egy-egy témája kapta. Az egyetem műszer- és számítógépigényére az OTKA tízmillióval „válaszolt”, így az intézmény körülbelül 50 millió forinttal gazdagodott.

A pályázatok elbírálásakor — a pénzkorlát szűkössége miatt olykor önkorlátozásra is sor került. Így a Természettudományi Kar is kénytelen volt műszerigényének három ötödét lemondani.

Az OTKA-bizottság kutatási infrastruktúra-pályázati felhívása az ősszel jelenik meg, újabb tematikai pályázat kiírására a következő esztendő második felében kerül sor.

Kitüntetések az Alkotmány ünnepén

A művelődési miniszter augusztus 20. alkalmából a József Attila Tudományegyetem dolgozói közül többeket kitüntetésben részesített.

Szocialista Kultúráért kitüntető jelvényt adományozott Kecskeméti Jánosné könyvtárosnak, Kormos Tibor klubvezetőnek, dr. Kovács József osztályvezetőnek és dr. Vize László docens-

nek. Kiváló Munkáért kitüntetést kapott dr. Papp Józsefné könyvtáros csoportvezető, Miniszteri Díjcsereiben részesült Kunos Miklósné dr. könyvtáros és Bónus Jánosné hivatalsegéd.

A kitüntetéseket dr. Csákvány Béla, a JATE rektora adta át augusztus 16-án az egyetem párt és társadalmi szervei képviselőinek jelenlétében.

30 év a közművelődésért

Minden felsőfokú oktatási intézmény kulturális célkitűzést is szolgál. Mindenütt kérdés a nevelés és az oktatás viszonya és egysége. Bizonyos mértékig még a felsőoktatásban sem választható el a kettő egymástól. A kettő egymás közti helye az életkori sajátosságnak megfelelően változik. Ma már mindenki felismerte, hogy nincs önmagáért való nevelés, hanem szintézisre van szükség felsőoktatásunk oktató-nevelő munkájában, világnézetre, élethivatásra, általános műveltségre, a társadalomban való elhelyezkedésre kell nevelni. Minden felsőfokú oktatási intézmény társadalmi szükségletet elégít ki. Ezért nem lehet csupán szaktudomány jellegű. Ma már mindenki tudja, hogy ennek a feladatnak kötelességünk megfelelni, mert ez következik a mi társadalmi rendszerünkben, megváltozott életkörülményeinkből, következik abból a történelmi tényből, hogy a szocializmus alapjait leraktuk és azt igyekszünk legjobb tudásunk és erőnk szerint építeni. Ezért nekünk olyan nevelési rendszert kell kidolgozni és megvalósítani, mely a mi nagy általános kulturális művelődéspolitikánk célkitűzéseinek központja.

Ezt ismerté fel a Szegedi Egyetem vezetése már 1957-ben, a politikai konszolidáció első hónapjaiban és a magasabb szintű általános műveltség megszerzésének érdekében létrehozta a Collegium Artium et Polytechnicumot. A magyar felsőoktatás történetében egyedülálló művészeti és természettudományi kollégium, mely azóta is el és alapelőkészítésnek megfelelően a magyar kultúrkörzletben figyelemre méltó, elvülhetetlen jelentőségű érdemet szerzett. Akkor és azóta is tudjuk, hogy az egyetemi hallgatóság a szakmai tudás mellett olyan ismeretek megszerzését igényli és kéri, amelyek általános műveltségüket, politikai tájékozottságukat, tisztánlátásukat, művészeti esztétikát, a tudományos-technikai, természettudományok újabb eredményeit ismeretlik velük, miáltal tudásukat bővítik és a sokoldalú marxista ismeretek megszerzését segítik. Megvalósítottuk azt a kívánalmat is, hogy a felsőfokú oktatási intézményeinkben az oktatás életszerűbb legyen. Az élmények adják meg a katarzist. Egyetemünkről a 30 év alatt több ezernyi fiatal szakember, tudományköstől indult elélet-pályájára. Órájuk sugározzuk azt a tudást és szellemet, amit tőlünk nyertek. Eredményeink és hibáink rajtuk keresztül válnak közvetve, de tömegesen hatóerővé.

A Collegium Artium et Polytechnicum lényegében egy gyűjtőfogalom, amelybe a különböző szekciók tartoznak. Ezekben a szekciókban tartott előadásokkal teljesebbé válnak a művészetek és olyan szaktudományok megismerése, amelyekkel általában sem középiskolai tanulmányaik ideje alatt, sem egyetemi oktatás relációjában alig, vagy egyáltalán nem találkoztak. Ilyen szekciók: zenetudományi, közpözüvészeti, film-művészeti, vallástörténelmi és a népművészeti, amelyekből a népművelési, vagy ahogy ma nevezzük, a közművelődési szekció nőtt ki. Ezekben a szekciókban a szakma leg-

kiválóbb ismerői és művészei vállalták az előadás megtartását és művészi alkotások bemutatását. Ami még ennél is öröndetesebb, Szeged város felnőtt lakosai közül is többen vesznek részt ezeken az előadásokon. Igaz az is, hogy a legnagyobb nézőközönsége a filmesztétikai szekciónak van, mert ide tartozik a szombat délutáni filmesztétikai kör, az Art Kino és a Filmbaráti Körben vetítésre kerülő archív és új filmek, amelyek nemcsak a fiatalokat, de a régebbi korosztályba tartozókat is vonzzák.

Letagadhatatlan tény az is, hogy a fiatalok előképzettsége, bizonyos mértékben politikai állásfoglalásuk és a közéleti problémák iránti érdeklődésük megnövekedett. Eppen ezért egyetemünk vezetése tudatosan látja és szervezi a közművelődésnek mint állami, társadalmi tevékenységnek feladatát. Ma már oktató-nevelő munkánk kategorikus imperatívusa, minden lényegét tudni kell a társadalomról és a természetről, a környezetünkről, emberi létünk ezen feltételeiről.

Mi büszkék lehetünk arra, hogy 1957. november 25-én tőlünk indult el két hétre 24 hallgató közművelődési munkára Csongrád megye kisebb-nagyobb falvaiba. Ezt a munkát azóta is a Népművelési Intézet szervezésében folytatjuk, és ma már fél-évenként 10—10 előadásban megfelelő tematikus előkészítéssel indulnak el hallgatóink a Szegedi Egyetemi Közi Szervező Központhoz tartozó felsőfokú oktatási intézményekből fél-évenként 100—120 hallgató téli, nyári közművelődési munkára. Öröndetes az is, hogy e munkára jelentkezettek a szíve is vezérli, mert tudják, és a három évtizedes gyakorlat is bizonyítja, hogy az ember a társadalom alkotója és alkotója. Ezért kötelességünk a társadalom mozgását nekünk, akik a jövő értelmiségét és vezető káderét képezzük és neveljük, erre előkészíteni. Hallgatóink szívesen vesznek részt ebben a munkában, amit bizonyít az is, hogy nagyon sokan tanulmányaik befejezése után is több év múlva visszajárnak oda, ahol első pedagógiai sikerélményüket szereztek és érzelmi kapcsolatot tudtak teremteni azokkal, akik talán egyébként nem vennének részt kulturális felemelkedésünkben és a szocializálódás útján. Ma már ott tartunk, hogy kollégiumaink vezetői szívvel-lellekkel segítik a különböző szekciók eredményes munkáját azzal is, hogy magában bent a kollégiumban tartjuk azokat és így a fiatalok közvetlenül lakóhelyéhez közel kapja meg azt, amit esetleg más környezetben nem látogatnának.

Erre a munkára, erre a hivatást betöltő munkára hívjuk mi a 30. év küszöbén mindazokat, akik szívvel kötelességüknek érzik „Ehe a Szépnek, Ehe a Szónak hajt titeket” örökséget eszméjének megvalósítását.

GRUBER LÁSZLÓ

(A Collegium Artium rektorának első előadása a Dómban szeptember 29-én este 8 órakor lesz. Fellép Elekes Zsuzsa orgonaművész, a Bach világvérseny győztese és Feltár Melinda hárfaművész-nő.)

Optimizmus nélkül, kicsit fásultan

(Hangulatjelentés)

Az utolsó éves egyetemisták, főiskolások nagy része alig várja, hogy végre diplomát kapjon. Végre vége lesz az évi 2—3 hónapos vizsgastressznek, gombóc a gyomorból és a torokból végre a helyére ugrik, s végre nem kell otthonról azt a havi néhány darab ezrest elhozni, önmagunk urai leszünk immár! — gondolják.

A naivitás hamar megbosszulja magát. Mert igaz, hogy a végzett diplomás el tud helyezkedni — legfőképpen nem ott és nem olyan munkakörben, ahol és amilyenben szeretne, de mire föl olyan fenemód igényes, nem tett még le semmit az asztalra —, igaz az is, hogy munkájáért kap valami fizetésfelét, ám ha nélkülnél, vagy más hasonló luxuscikket (pl. bútor) akar (nem szeretne: akár!) vásárolni, akkor a papának, mamának eddig nem látott mértékben kell kinyitnia pénztárcáját, vagy látogatnia az OTP-t és a takarékszövetkezetet.

Persze — mondhatnánk — amióta világ a világ, minél a szülők indították el a rév irányába gyermekeiket, anyagilag is, már ha tehették. Ekkor bárki felhozhatná ellenérvként az egyes nyugat-európai országok egyetemistáinak példáját, és a vita elfajulna. Nem is ez az érdekes. Az érdekes az, hogy szegény pályakezdő diplomás hiába akar lerakni valamit az asztalra, többnyire nem hagyják. Az asztalon ugyanis nincs több hely. Az alacsony kezdőfizetés és a lakáskérdés mellé így jön be harmadiknak a talán leglelküzdhetetlenebb dolog: a perspektívtalanság.

Fiatal diplomás — éppen azért, mert fiatal — előre szeretne jutni. Ambíciói vannak. Am ha tehetésesebb is, mint a hierarchiában előtte állók, esélye sincs arra, hogy belátható időn belül helyet cseréljen velük. (A pozíciót még mindig inkább az életkorral jár, pedig az ember azzal, hogy idősebb, még nem feltétlenül bölcsőbb.) És az egészséges mobilitás a legtöbb értelmiségi pályán csupán atom még, rózsaszínű.

14 ezer 200 főiskolai és egyetemi hallgató végzett az

idén az országban, ebből — a külföldiekét és a tanulmányi szerződéseket leszámítva — 10 ezer 700 keres pályázat útján munkahelyet, s részükre 25 ezer 400 állást hirdettek meg — adják hírel az országos sajtószervek pozitív kicsengésű cikkeiben, kormmentárjaikban. Részletezik is a jó hírt: a kétezer új mérnök tizezer helyre, az ezer végzős orvos és gyógyszerész 1473 helyre, az 1178 új középiskolai tanár 1291 helyre pályázhat; igaz, a 266 új jogásznak mindössze 248 helyet hirdettek meg, de sebhaj, majd akinek nem jut, elhelyezkedik a tanácsházán vagy a teeszenben, a jogászokat egyébként sem kell féltetni, mert mindig talpraesnek. Ezzel az országos sajtószervek részéről a pályakezdő értelmiség el is van intézve. (El bizony...) Pedig — a fentebb körvonalazott három fő probléma körülményén túl is — lehetnének kérdéseik. Például: mi lesz a sorsa a be nem töltött közel tizenötezer állásnak? Üresen marad? Vagy ha valakik közt másodállásként felosztatik, akkor azok ugye nem a pályakezdők lesznek? Biztos, hogy minden meghirdetett állás mögött tényleges munkaerőigény húzódik meg? Mi volt az állás kínálat területi megoszlása? Kap-e végzettségének megfelelő állást a fiatal ott, ahol a családja lakik? Kapnak-e a pályakezdő házaspárok ugyanabban a városban végzettségüknek megfelelő állást, vagy az egyiknek föl kell áldoznia magát a másikért? Mekkora átlagos kezdőfizetéssel hirdették meg ezt a huszonezer állást? Mennyihez jár szolgálati lakás, albertlet, hozzájárulás, satöbbi?

A fiatal diplomás tehát küzd egy darabig a jó állásért, a lakásért, a szakmai előrejutásért. Néhányuknak mindhárom sikerül, a többség azonban földadja. A többség nem optimista, de nem is pesszimista. A többség csak úgy van. Nem politizál, és egy idő múlva már hajtani sincs kedve. Beje van faszulva az egész nagybetűsbe. Pedig még csak huszonef éves. Vagy egy kicsit több.

S. I.

Pártvezetők tanfolyama Bács-Kiskunban

A tanév megnyitása előtt idén is megrendezte az MSZMP JATE Bizottsága hagyományos vezetőképző-jét. A két és félnapos tanfolyam helyszíne a tiszakécskei pártbizottság, a Szikrai Állami Gazdaság és Kecskeméti voltak.

Augusztus 28-án, csütörtökön az MSZMP Politikai Bizottsága 1981-es oktatási politikai határozatának teljesítéséről folytatott vitával vette kezdetét a vezetőképző. Az ülésen jelen volt és bevezető előadást tartott Kovári Tibor, az MSZMP KB alosztályvezetője. A felsőoktatás reformja a társadalmi, politikai viszonyok változtatása nélkül nem képzelhető el — hangsúlyozta az előadó. Hozzátette: elsősorban a két tudományos hálózat (az akadémiai és a felsőoktatási) munkájának összehangolására van szükség. A mai helyzetről — többek között — a következőket mondta: a felsőoktatás politikai, ideológiai, hangulati állapota rossz, irritált. A bevezetőt követően a konkrét helyzet elemzését segítő eszmecserét

folytattak az egyetem vezetői. Szó esett az oktatók bérszínvonaláról, az intenzív tanári továbbképzés helyzetéről, a nevelőmunka folyamatos háttérbe szorulásáról, valamint az ifjúságpolitika aktuális kérdéseiről.

Délután kibővített pártbizottsági ülésen vitázták meg az új oktatási törvény életbelépésével kapcsolatos politikai elvi kérdéseket (tehát az alapvető viszonyt az egyetemi szervezeti és működési szabályzathoz), valamint a pártbizottság 1986/87 első félévi ütemtervét.

Pénteken délelőtt Romány Pál, az MSZMP Bács-Kiskun megyei Bizottságának első titkára tartott előadást a megye gazdasági kulcsiról, az ottani politikai helyzetéről, az ottani politikai helyzetéről és a JATE kapcsolatairól. Ezt követően került sor a megyei és az egyetem vezetőinek találkozására. Délután Petrány János nagykövet tartott külpolitikai tájékoztatót. Szombaton délelőtt vb-ülés, a kari vezetőségek és munkabizottságok tanácskozása zárta a programot.